

ZOMBOR és VIDEKE

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseknél két hasábos petit sora 16 fill., többszöri beiktatásnál megfelelő engedmény. Nyilttér sora 30 fillér.

Laptulajdonos és ideiglenes felelős szerkesztő:

OBLÁT KÁROLY.

Égész evre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Megjelenik vasárnap és csütörtökön.

A választói jog.

(A. T.) A helyes elmélet megállja a helyét a gyakorlati életben is, de ezen elméletnek nem szabad figyelmen kívül hagyni a körülményeket, az adott helyzetet. A választói jog elméletével is úgy vagyunk. Elméletileg hívei vagyunk az általános titkos választói jognak, hisszük és tudjuk, hogy az általános titkos választói jognak el kell következnie. Elvileg is helyeseljük és törekszünk feléje, de számolunk az adott helyzettel, a fönforgó körülményekkel. Nézzük csak, hogy mit mondanak az általános és titkos választói jog teoretikusai:

A választói jog megilleti mindazon embert, aki elérte azt a kort, hogy reá ruházott jogának súlyát, fontosságát megérti. Elég szépen indokolják is. Azt mondják: Ha én egy országban lakom, ott dolgozom akkor az ország törvényeinek vagyok alávetve. E törvények szerint vagyok köteles élni, szokásaimat szabályozni, szenvedélyemet fékezni, életemet irányítani. Helyes, én azt meg is teszem. De kérdem: kik azok, akik e törvényeket hozzák, melyekhez egész életemet szabnom kell? Polgártársaim által megválasztott képviselők testülete — a parlament. Ez bizony nem igazság, mert hiszen én is polgára vagyok e hazának és így nekem is kell, hogy

jogot adjanak, hogy a törvények hatalához szólhassak. Ezek a törvények sorsomra ép oly befolyást gyakorolnak, mint választó polgárain sorsára, azért az osztó igazság azt kívánja, hogy nekem is jog adassék sorsom intézéséhez ime röviden az indokolás. Ki tagadja, hogy ez igazság, hogy ez helyes? Senkisem. Nohát akkor iktassák törvénybe az általános titkos választói jogot. »Nem lehet« kiállják több oldalról. »Még nem lehet« mondom én. Nem lehet pedig azért, mert bármily szép, bármily világos az általános választói jog elmélete, számolni kell a körülményekkel, az adott helyzettel. A közérdek mindig fölülte áll az egyéni érdekeknek, fölülte áll legalább ott, a hol a közvéleményből még ki nem vészett a közérzet. Mindenki akarja, követeli az általános választói jogot, kell is hogy akarja, kell is hogy követelje, de a ki most egyszerre akarja ezt megvalósítani az vagy nem ösmeri ennek az országnak a körülményeit vagy pedig nem eléggé lelkiösméretesen gondoskodik hazánk helyzete fölött. Mert próbáljunk csak megereszteni egy kicsit fantáziánkat és képzeljük el, hogy megadnák a választói jogot. Milyen parlament állana a nemzet képviselőiben? Az egész magyar társadalom képe alaposan megváltoznék és különösen a főváros kerületéből hat a szoczialisták kezébe kerülne és

a parlament többi padjait től — román — szerb — szász-nemzetiségű képviselők foglalnék el.

A magyar nemzetnek ez a parlament ásná meg a sirját és Lengyelország sorsára juttatná. Látjuk tehát, hogy az általános választói jog ma saját, közérdekünkbe ütközik. Miért? mondják sokan. Hiszen külföldi országokban is van általános választói jog és azért a parlament rendben tárgyal, a nemzet érdekét védi. Hiszen épen azért bocsájtottam jó előre, hogy az általános választói jog elvileg elméletileg helyes, de tekintetbe kell venni az adott helyzetet, a körülményeket. Magyarországon ma az általános választói jog romlás, de egy bizonyos idő múltán áldás lehet. Romlás pedig azért, mert egyrészt a még éretlen, hogy a választói jog fontosságát, nagy súlyát megértse, másrészt a nemzetiségek lelketlen izgatók hajalmában vannak. Magyarországon az általános választói jog csak fokozatosan valósítható meg, még pedig oly fokban a mily fokban képesek vagyunk az okokat megszüntetni. Mert ezek az okok nem állandóak, ezek az okok helyes politika mellett megszüntethetők. A nép éretlenségének az oka megszüntethető az iskolával, hazafias egyletekkel, művelődő intézményekkel. Meg kell tanítani a népet az írásra, olvasásra, nemzetének múltjára, helyzetére egyrészt, más-

A „ZOMBOR és VIDEKE“ TARCZAJA

A tenger rabszolgái

Norvégországi utirajz.

Irta: VÉRTESI KÁROLY.

Legnagyobb halpiacz. — A mélység lakói. Temérdek hal. — A norvégek Kisfaludy Sándora. — Halász bicska mentőhorgany. — Vízitölcsér. — Rög és víz. — Tőke hal. — Norvég halászkok. — Bérfizetés hallal. — Klipfisk, Stokfisk. — Halszáritás. — Viszik messzire. — Norvég becsületesség.

Turistahajónk bemegy a legszűkebb tengerágra is, tenger áradás idején.

Mintha folyón járnánk, úgy folyik egyik-másik irányban az apadásba menő tengervíz a szigetközökön. A folyószerű tengerszorosokon a halászkokra nézve veszedelemmel jár ez a sebes vízmozgás. Sokaságuk önhittsége vesz, mikor a szél dühöng, viharba borul a tenger, szélsőségbe esap az időjárás. Kemény legény az élet, megtánczoltatja őket a habokon. Baljos

sejtelemmel leszerelik ilyenkor a fáradt vitorlát, a kis óvovitorla sem tehetvén szolgálót, többször felfordul, az elemek tombolása, szélvihar által a parttól eltépett bárka, s fölébred bennök a vízhaláltól való menekülés ösztöne. A szerencsétlenül jártak tülekedve végzetükkel, vergődve a hullámokon, egyetlen eshetőség sem villan át az agyon, ellankulásig tartják magukat a bárka oromán levő fogantyún. Ahol ez nincs, előrántják a halászbicskát, bedöfik a bárka — ahol érik — fájába s vérük verejtékével küzdve, azon tartják magukat segélyt várva. Ettől elesve, a hangirányában senki sem, ki a társak hányattatását látná, a hasztalan erőfeszítésben reményük lelőhad teljesen; otthon az aggodalmas lelkek megnyugtatóására senkisem. Végkimerüléskor, mikor a hullám tarajt vet, leroskadnak, oda vesznek a tömegnek, a habok közé elmerülnek örök álmra. Abány halász kést találnak a bárka fenekébe, oldalába vágva, annyi ember esett áldozatul, vált meg az élettől, annyi lélek röppent fel az égbe. Ahány a beütött

kés, annyi imát mond a pap. Eles sirály bele rikácsol a gyász dalába.

Lelkiületünket ragadja meg a norvég halász sorsa, megdöbbenő volta. Valóban elgondolni is döbbenetes, hogy a léttel milyen keserves küzdelmet kell neki folytatni. Szomorú özvegyek és elhagyott árvák, *) legnagyobb vesztesek, kik mindenüket veszítik, halálra keserítve, a gyásznak legmélyebb érzése kél bennök a riasztó hirre, kezüket homlokukhoz szorítva. Keservüknek élnek a szomorú elköltözés után. Amit Isten áldásban jobb kezével adott nekik, mind elvette a hallal s a kálvária keserves útjának járásában, balsors jut osztályrészül az egész családnak, a férj, az apa, a föld verejtékes rabszolgája elveszve. Könnybe lábadnak a szemek, fájdalomtól torzulnak az arcok, gyászba merülve sirnak. Vajon erősek lesznek-e szenvedni? az emberentuli fájdalmat elviselni?

*) A Lofotokon 1848. évi február 11-én ötszáz halász veszett el a csapkodó habokban. Máskor, a nyolczvanas években egy óra alatt százhuszonhárom.

részt meg kell értetni vele a választói jog fontosságát, a polgári hazafias kötelességét. A másik ok megszüntetése nehezebb, de nem lehetetlen. Okos gazdasági politikával meg kell értetni a nemzetiségekkel, hogy a magyar állam ép úgy gondjukat viseli, mint más polgárét, hogy a kifelé való gravitációjuk haszontalanság, de hálátlanság a magyar nemzet, a magyar állam iránt, mely érdekükben ép úgy dolgozik, mint más lakója érdekében. Meg kell ösmertetnünk velük lelketlen izgatóik önző céljait és meg kell tanítani őket a magyar szóra, magyar érzelmre. És a mily fokban sikerül ezen okokat megszüntetni, ép oly fokban kell kiterjeszteni a választói jogot. Ez lebegjen az illetékes körök szeme előtt.

* Németség magyar állampolgársága. A belügyminiszter, arról értesítette a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy a német birodalom polgárai felvehetők a magyar állam kötelességébe, anélkül, hogy bizonyítani tartoznának, hogy a német birodalom kötelességéből elbocsáttattak.

* Postások szövetsége. A magyar kir. posta és távirtda hivatalnokok mozgalmat indítottak egy országos postás szövetség megalakítása iránt. A szövetség a postás kar érdekeinek hathatós védelmét és propagálását tűzte ki célul.

Kereskedelmi kormány és kisiparos.

Hogy mily áldásossá, mily hasznossá vált az ingyenes ipari szakoktatás, a vándortanítói intézmény meghonosítása hazánkban, ahhoz immár *szó* se férhet. Tudott dolog, hogy ez hatalmas lépést, óriási haladást jelent zsenge, szegényes iparunk terén.

Mi túrés-tagadás, kisiparunk meglehetősen alacsony fokon állott. A hajgyökerét egyrészt az erre nehezítő, emelkedését gátló nagyiparban, idegen tolatkodásban, másrészt magukban kisiparosaink fejletlenségében; szaktudásuk hiányában találhatjuk. Kisiparo-

saink éppen hogy elsajátították mesterségüket, segédekké, majd mesterekké lettek, annélkül, hogy iparáguk terén annyit tudnának, a mennyit a modern korszellem joggal megkívánhat az iparosságtól.

Az nem elég, ha a kisiparosok felületesen, hányiveti módon lomposan értik szakmájukat, mert ha állandóan és csökönnyösen megmaradnak a régi, korhadó rendszernél, ez a körülmény a rákszerepére juttatja őket. Már pedig hol az ambíció, tettvágy, haladási kedv nem sarkalja és buzdítja a kisiparosokat, hol nem az a cél lebeg előttük, hogy fejlődjenek, tökéletesedjenek, — ott rosszul áll az iparügye.

A kisiparosság főtörekvését kell hogy képezze az öntanulás, önművelődés, hogy azt a polcot, azt a fokot érhesse el, mely létalapjuk, egzisztenciájuk megvetéséhez vezet, — a kisiparosságnak oda kell hatni, hogy fokozatosan megállapodás nélkül emelkedjék, mert ellenkező esetben magát az erőtlent, még lábadozó ipart elhanyagolják.

Sajnos nálunk az idők alakulása, a viszonyok szeszélyes változása magával hozta, hogy ott, a hol a kisiparosban megvolna a tanulási szándék, a szaktudás megszerzésének dicsvágya, hol megvolna az akarat, a buzgóság az önművelődésre, ott utban áll és akadékoskodik egy rémes szellem; a megélhetési gond, a nyomasztó életviszony, a vállakra nehezítő teher, a mi gyüri, teperi lefelé a törekvőt, az emelkedni akarót.

Hát bizony némi-nemű segítség ráférne a mesterségét valóban megbecsülni tudó, becsületes kisiparosra. Ha a kereskedelmi kormány pénzübeli segítyt szándékoznék juttatni az ilyeneknek, rengeteg volna azok száma, kik gazán érdemesek a jutalmazásra. S ha már a kereskedelmi kormány tényleg nyujtana pénzübeli segítyt az erre

csakugyan rászolgálóknak, elenyészőleg csekély lenne az összeg, a mi egynek-egynek jutna. Így aztán a pénzübeli támogatásban részesült iparoson távolról se volna oly mértékben segítve, hogy kilábalhasson szorult helyzetéből.

Valóban eszményibb s egyben praktikusabb megoldást nem találhatott a kereskedelmi kormány, midőn tervbe vette annak idején, hogy anyagi áldozatokat hoz a kisiparosok érdekében és megvetette alapját az ingyenes ipari szakoktatásnak, módot nyujtván arra, hogy minden komoly, pályáján haladni és fejlődni akaró iparos szakképzettségre, szakmája terén kellő tudásra és műveltségre tehessen szert.

Ez kétségkívül fölér egy szerényebb összegű pénzübeli segítyvel, mert a törekvő ambíciózus iparos, ha egyszer elérte azt a fokot, melyet manapság megkívánnak tőle, boldogulásának, megélhetésének szilárd fundamentuma megvetve van. A kontárok így lassan kiszorulnak s helyüket a tisztességes és szakavatott iparosok veszik át.

Egyre általánosabbá válik, mindjobban terjeszkedik az ingyen szaktanfolyamok látogatásának eszméje a kisiparosság köreiből. Az érdeklődés fokozódik, a tanulási kedv, a haladási szándék mind nagyobb csoportokat terel a díjtalan szakoktatásban való részvételre.

Az ország kisiparosai figyelmét nem mulaszthatjuk el föl hívni ezen jótékony intézmény fölkarolására, s a, mely helységben mintegy tizenötven összeállnak tanulási szándékkal, kérelmezhetik területükhöz tartozó kereskedelmi és iparkamara útján az ingyenes szaktanfolyamot.

Legyenek is rajta kisiparosaink, hogy mentül nagyobb számmal és mentül nagyobb kedvvel vegyenek részt e tanfolyamokon, mert első sorban önmaguknak tesznek megbecsülhetetlen szolgálásokat, aztán még szakképzettségük, szaktudásuk révén a magyar iparnak is nagy hasznára válnak. M. T.

A városi villamos telepek.

(Vége.)

Leginkább oly helyeken tapasztaljuk ezt a gazdálkodást, a hol vállalati uton létesült a villamos telep. — A közönség pedig, melynek nincs erről tudomása, szidja a közvilágítást. — Tessék csak megnézni oly helyeken, az utcai lámpásokat, a hol rendesen kezelik azokat, ott nincs panasz a közvilágításra. —

Tény az s erről a városok vezetőinek az utóbbi időben elég példa áll rendelkezésre, hogy a közvilágítást ivlámpák és izzólámpák megfelelő kombinálásával még a legnagyobb igényeknek is megfelelő módon meg lehet oldani. —

A magánvilágítást illetőleg pedig már kétségtelen az, hogy a közönség körében csakis az elektromos világítás képes valóban nagy elterjedtségre szert tenni. — Például szolgálnak erre ama városok, hol régi gázgyárak léteznek, s csak az utóbbi időben épültek villamos telepek. — A villamos lámpák száma — 1 — 2

ha szívükön a seb nem tud behegedni, mert balzsamos irral nem tudják fájdalmukat enyhíteni reménytörötten. Akárhánynak arcán láttam azt a nyomot, melyet az életesapása okozott. Egy-egy kézleggyintés, a lélekben összegyülemlött mennyi keserűséget fejez ki! Könnyen felismerjük az. A szembeszökő keserű könyfelszárad, de a könypataknak medre megmarad. Jótékonyági egyletek működnek, de a nagy bajokon keveset lendítenek. Jótékonyásra különben sem lehet társadalmat építeni.

Sok embernek nagy munkával agyonhajszoltan kell megszerezni mindennapi kenyerét, többször életveszéllyel. Sok ember valóban nagyon nehezen czipeli az élet terhét. A föld sötét mélyén fojtó légben tur a bányász, visszafojtott lélekzettel vízben keresi gyöngyhalász a margaritiférát, két hatalmas elemmel küzd a norvég halász, mert a mindennapijának meg kell lenni. Kigyó, krokodil, teknősbéka évekig ellehet táplálék nélkül, az

ember nem. A paradicsombeli átok ebben is fogja őt.

Különösen veszélyes hely a Lofotok déli részén Moskena sziget mellett levő Molströin, mely már az elnevezésben hordja a rosszat, ahol időnként a tenger vizének az áramlása víztölesért csinál. Az örvény ereje egy mértföld távolságból addig forogtatja a körbe került bárkát, míg a közepébe vonja, hol a tölesér elnyeli. A víz erejével nem lehet megküzdeni, aki abba belekerül, annak út az utolsó órája. Medve, torkaszakadtából ordítva, czethal, óriási erejének kifejtése daczára belevész.

Beszéli a hajó hadnagy, hogy a szigetorsobeli halászok nyolczvan százalékát nyeli el a víz. Tehát nemcsak a rög, a víz is köti emberét, daczára, hogy anynyi áldozatot vesz. A tősgyökeres még élethebb itt, az őstermészetben, a hullámhegyen s hullámvölgyben találjuk.

(Vége köv.)

év alatt eléri a 20 — 30 éves gázgyár által elhelyezett lámpák számát. —

Ennek igen könnyű okát adni. — A közönség szereti lakásában a kényelmes, egészséges, tiszta és veszélytelen világitást, a mit csak a villany nyújthat neki, míg a gázt nagyobbára csak üzletemberek veszik igénybe. —

Az elektromos világitás drága voltáról hallható panaszok tényleg indokoltak, s e tekintetben valóban lelketlen megsarcolásnak van kitéve egyes városok közönsége. —

Nem egy városban 9 — 10, sőt 15 fillér az áram egységára, s ezen kívül még külön óradíj is jár, a mi, ha tekintetbe vesszük egyes városok újabb árszabásait, a hol 6 — 7 — 8 fillér az egységár, valóban uzsorának kimondható. —

Az a körülmény, hogy a 6 és 7 filléres egységár mellett is jövedelmező a villamos vállalat, kötelességévé teszi városainkat, hogy ne engedélyezzenek s ne szedjenek ennél magasabb árakat. —

A 6 és 7 filléres alapár mellett pedig alig drágább a villamos világitás a kőolajnál, s ha van is 10 — 15 % különbség a villany terhére, a közönség szívesen fizeti azt s nem is panaszkodik a villamos fény drága voltáról. —

A villamos telep pedig, mint vállalat a kis haszon és nagy forgalom elve alapján előli azt, a mit másutt az uzsoraárak alapján produkálnak, t. i. a tisztességes polgári hasznot. —

Ezekben a tanulságokban rejlik annak a magyarázata, hogy a városaink egész sora létesít villamos telepeket, melyeknek a köz- és magánvilágitás ellátása mellett városfejlesztési és iparfejlesztési szempontból is korszakalkotó jelentősége van minden város jövőjére nézve. —

Midőn ezeket az érdekes megjegyzéseket közreadjuk, abban a reményben tesszük azt, hogy sok hasznos tanulságot fognak ebből meritenni azok, kik a közönség bizalmából a közvilágitás kérdésének megoldásában közreműködnek.

Uj helyiségnevek.

A „Belügyi Közlöny“ legutóbi száma közli a belügyminiszter által a 98. évi. IV. t. cz. alapján eszközölt változtatásokat a bácsmezei helységek nevein.

A módosítások a következők:

Apatini járásban:

Bács-Bresztovác—Szilberek, Bács-Doroszló Doroszló, Bodrog Monostorszeg—Monostorszeg, Kupuszina—Bácskertes, Ó-Sztapár—Sztapár, Prigrevicza—Szentiván—Bácsszentiván, Szónta—Szond

Bács-Almási járásban:

Bács-Almás—Bácsalmás, Bács-Madaras—Madaras, Jankovác—Jánosfalva, Kis-Szállás—Kisszállás, Kun-Baja—Kunbaja, Matheovics—Mátételke.

Bajai járásban:

Bács-Vaskut—Vaskut, Baracska—Nagybaracska, Bát-Monostor—Bátmonostor, Bikit—Bácsbokod, Borsod—Bácsborsód, Csataalja—Csatalja, Dautova—Davod, Felső-Szent-Iván—Felsőszentiván, Rigyicza—Regőcze, Szántova—Herzegszántó.

Hodsági járásban:

Déronya—Dernye, Filipova—Szentfülöp, Karavukova—Bácsordas, Lality—Lilimos, Parabuty—Paripás, Pivnicze—Pinczéd, Rác-Militics—Militics.

Kulai járásban:

Bács-Keresztur—Keresztur, Bács-Kula—Kula, Kis-Kér—Kiskér, Kuczura—Kuczora, O-Verbász—Overbász, Uj-Verbász—Ujverbász, Veprovác—Vepród.

Német-Palánkai járásban:

Bács-Bukin—Dunabökény, Bács-Cséb—Dunacséb, Bács-Novoszelló—Bácsujlak, Bulkesz—Bulkeszi, Gajdobra—Szépliget Német-Palánka—Palánka, O-Palánka—O-palánka, Obrovác—Boróc, Paraga—Parag, Plavna—Polona, Szilbás—Szilbács, Tovarisoa—Báestóváros, Uj-Palánka—Uj-palánka.

Ó-Becsei járásban:

Bács-Földvár—Bácsföldvár, Bács-Szent-Tamás—Bácsszenttamás, Ó-Becse—Óbecse Petrovszelló Peterréve, Turia—Turja.

Titeli járásban:

Alsó-Kovil—Alsókabol, Felső-Kovil—Felsőkabol, Gardinoveze—Dunagárdony, Kovil-Szt-Iván—Sajkásszentiván, Lok—Sajkáslak Mesorin—Mozsor, Tisza-Kálmánfalva—Tiszakálmánfalva, Vilova—Tündéres.

Topolyai járásban:

Bács-Topolya—Topolya, Bács-Feketehegy—Bácsfeketehegy, Ó-Morovicza—Ó-moravicza.

Ujvidéki járásban:

Deszpot-Szent-Iván—Urszentiván, Glozsán—Dunapálos, Járek—Jármos, Kulpin Kolpény, Ó-Futtak—Ófutak, Ó-kér—Ókér, Ó-Sové—Osóvé Petrovác—Petrovác, Ujfutak—Ujfutak, Uj-Sové—Ujsóvé.

Zentai járásban:

Bács-Martonos—Martonos, Ó-Kanizsa—Magyarkanizsa.

Zombori járásban:

Csonopla—Csonoplya, Gákova—Gádor, Gyulafalva—Bácsgyulafalva, Kernyája—Kerény, Kollut—Küllöd, Krusevlya—Körtés Nemes-Militics—Nemesmilitics, O-Szivác Ószivác, Sztanisics Ószállás, Uj-Szivác—Ujszivác

Zsablyai járásban:

Gospodince — Boldogasszonyfalva, Gyurgyevo—Sajkásgyörgy, Nádaly—Nádalya.

Hirek.

* **A király itthon.** Budapesti legújabb jelentés szerint a király a delegációk ülésének befejezése után néhány hétre Budapestre érkezik és valószínű, hogy Budapesten tartzkodása alatt Gödöllőn fog lakni, és csak a kihallgatások alkalmával jön Budapestre.

* **Közügyülés.** A zombori magyar olvasókör, — melynek elnöke Latinovits Pál főispán — szombaton f. hó 13-án délután 6 órakor rendes évi közgyűlését megtartja.

* **Kitüntetés.** A katolikus írók és hírlapírók országos egyesülete; az „Országos Pázmán egyesület” — melynek elnöke dr. Margalits Ede — e napokban tartott közgyűlésén Vértessy Károlyt, a magyar útleírók atyamesterét, az irodalom Mezenását, választmányi tagjává egyhangulag megválasztotta.

* **A zombori juristabál** rendezése teljesen elkészült munkálataival és mint jó házigazda, mindenről gondoskodva, tárt kapukkal és karokkal várja vendégeit. — A vidékre eddig 326 meghívó lett kérve és küldve, és így akármilyen kis része jön is el a bála azoknak, akik jönni szándékoztak, így is nagyon érdekes képe lesz a közönségnek, mert a vidék szokatlanul nagyszámban lesz képviselve.

* **Lyceumi előadás.** Mult vasárnap nagy közönség előtt tartott előadása szabad lyceumban Gozdu Elek, a szellemes csevegő, Ruskinnak eddig hallott legilletékesebb interpretátora. Előadásának tárgya „Renaissance” volt, melyet a közönség élénk tetszése mellett nagy virtuozitással oldott meg.

* **A villany világitás ügye.** Egy „másik helybeli lap” utolsó számában megjelent ránk czélzó hírére a következőkkel reflektálunk: A legutóbbi számunkban a villany világitásra vonatkozó hírtinket egész teljességében fentartjuk és kijelentjük, hogy a lehető leghitelesebb forrásból vett értesülésük alapján úgy a belügy- mint a kereskedelmi ministerium a közgyűlési határozatot feloldotta. Ezen döntés, mikor érkezik le, erre mi nem nyilatkoztunk; valamint arra sem, hogy melyik czég fogja megkapni.

* **Karmeliták Zomborban.** Császka György kalocsai Érsek tettekkel is kifejezést óhajt adni, hogy mennyivel óhajtja és szeretné ha az új templom a karmelitáknak átadtnék. Így jelesen leiratában — melyet a kegyuri bizottsághoz intézett — kijelentette, hogy a már eddig adott 78 ezer korona adományon túl többet nem óhajt adni, mivel más templomok segélyezése igénybe veszi anyagi pénzerejét. — De a templom építő bizottság nemrég hozzá fordult szorult helyzetében és újabb anyagi támogatást kért, mivel több nagy összegű számláját nem bírta kifizetni. Ekkor az Érsek 7000 koronát küldött „kölesön” czím alatt — a számlák kifizetésére. Most pedig Hauke Imre polgármesterünknek kijelentette, hogy ezen 7000 korona kölcsöntelengedi, ha a templomot a hitközség a karmelitáknak adja. Az Érsek is a közönség is szt. mise tartását sürgeti az új templomba — és annak ez év folyamán meg is kell történie.

* **Adományok az újtemplom javára.** A templom építő bizottság másfél év előtt testületileg tisztelt Latinovits Pál főispánul és egy memorandum átadása kapcsán arra kérte, hogy hatua oda magas befolyásával, hogy a zombori újtemplom a vallás- és közoktatásügyi miniszter budgetjétől nemi segélyt kapjon. A főispán ez ügyben eljárta és a miniszteriumnál ki is eszközölt egy nagyobb összeget, de mivel a templomok segélyezése czímon felvett összeg már előjegyzésben kimerült, így csak egy-két év múlva helyozhatta kilátásba a miniszterium a segély folyósítását, és pedig 10.000 koronát fog felvenni 1906. évi költség előirányzatába. Hauke Imre városunk polgármestere e napokban budapesti tartzkodását felhasználta arra, hogy ezentígyet a miniszteriumnál meg-sürgesse, hol kedvező ígéretet kapott, s így a zombori új templomnak alapos reménye van 10.000 korona adományra.

* **A zombori jótékony magyar nőegylet** fejjelmez-estélye alkalomával felülfizettek: özv. apatini Fernbach Bálintné 20 kor., Szemző Gyula 16 kor., Szemző Istvánné, Szilágyi Mórné, Tárcazy Dezső, Roheim Zsiga 10—10 kor., Léderer Pál 8 kor., Hauke Imre, Alföldy Gedeonné, Dalnay Béláné, Falcione Gusztávné 6—6 kor., Buják Józsefné, Sztrilich Zsigmondné, Spitzer Sándor 5 - 5 kor., Tárcazy Mór, özv. Spitzer Mórné, Bachrach Lajos 4—4 kor., Scultéty Ferenczné, Enyedy Eugé-

nia, Bruck Arminé, Weidinger Lajos, Stein Jakab 2—2 kor., Spitzer Sándor 3 kor.; összesen 149 korona.

* **A zombori kaszinóegyesületi dalárda** e hó 16-án rendszerint első farsangi dalestélyt rendez, következő műsorral: 1. Alfredy O. „Keringő“, előadja a dalárda zenekara. 2. Rieger Gy. „Ki a gonddal“, férfikar. 3. Naumann G. „A két tanti“, előadják két nagybőgőn zongorakísérettel. 4. Drandt L. „Nevető dal“, férfikar zongorakísérettel. 5. Brixner „Állatnégyes“, tréfás férfinegyes zongorakísérettel. — Pártoló tagoknak a tagsági jegy első szelvénye belépő-jegyül szolgál.

* **A bácskai színházak.** Az újvidéki rendőrkapitányság értesítette Dungserszky Lázárt a színház tulajdonosát, hogyha záros határidő alatt (márcz. 30) tűzrendőri szempontból szükséges pótlásokat nem eszközölteti, úgy a színházat bezárattja. A zombori színház tűzbiztonsága érdekében Scorra Zoltán tűzoltó főparancsnok szintén előterjesztéssel ólt, — melynek értelmében az átalakítások 200 000 koronába kerülnének, melyen új színházat lehetne építeni. A zombori színház sem felel meg tűzbiztonsági szempontból a követelményeknek, — itt is sürgős javítások és pótlások el kellőnek tűzrendészeti szempontból.

* **A zombori juristabál** egész rendezősége pénteken a bál előtti estén 6 órakor a „Csitaonicza“ külön termében nagygyűlést tart, amelyre úgy a rendezők, mint a bálbizottság teljes számban való megjelenésre kéretnek.

* **Eltűnt gróf** czímen megemlékeznek a fővárosi lapok Lubinski János zetanárról, aki több évet töltött Zomborban, is Lubinski gróf nem tűnt el, hanem elment Szegszádról lányához, aki egy gyógyszerész neje és onnan Budapestre ment, ahol most is van, és mint halljuk Zomborba készül, ha kellő számú tanítványt kaphatna.

* **Adományok a szabad lyceumnak.** A zombori szabad lyceum egyesület javára a következő adományok folytak be legújabbán: Schlieszer Sándor 4 korona, Ambrozovits Emilia 10 korona, Popovits Sebő 32 korona, dr. Czeisel Lajos 24 korona, Bárány Zsigmond 6 korona, Fernbach Károly 28 korona, Engel Mór 20 korona. Összesen 124 korona. A lyceum vezetősége ez uton mond őszinte köszönetet a nemeslelkű adakozóknak.

* **Az új főszolgabíró.** Dr. Buday Pál, zentai b. főszolgabíró most utazza be kerülete községeit, hogy a helyi viszonyokkal megismerkedjen. E napokban Adán járt, hol több előkelő személyiségnél látogatásokat tett. Budayt sympathikus fogadják a kerületben.

† **Halálozás.** A bajai közoktatás ügyet nagy gyász érte. Fölker Gusztáv a bajai cisterciata rend főgymnasium igazgatója a bajai társadalmi élet tevékeny tagja, élte 54 évében rövid 6 napi szenvedés után tüdőgyulladásban elhunyt. Impozans nagy részvét mellett temették el. A végzettségén megjelent Schmausz Endre főispán is.

* **Duna—Tisza közti csatorna.** A bácskai városok mozgalmat indítanak meg abból a célból, hogy a tervezett nagy transversalis vasut Szabadkán keresztül O-Becséig terjedjen. Ezen irány azért kerülne állítólag nem nagy összegbe, mivel, ez irányban a létesítendő csatorna medrét azon folyó úgy képezné, mely Szabadkáról annak határában kezdődik a Czantavéren, Zentán, Adán, Moholon, Petrovosszellan keresztül O-Becséig húzódik. Ez ügyben Szabadkán már erős agitáció indult meg Zentán pedig Erdújhelyi Menyhért plébános terjeszt elő indítványt a

képviselő testülethez — és egyszersmind felkéri Latinovits Pál főispánt ügyük támogatására.

* **Jövedelmező hivatalos lap.** Vas vármegye hivatalos lapja múlt év folyamán 5906 kor. 90 fillér listia hasznot eredményezett, mely összegből a vármegye különös elismerésül a lap körül lapasztalt önzetlen buzgalomért Herbst Géza főjegyzőnek 800 kor., Boross Károly irodaigazgatónak pedig 500 kor. tiszteletdíjat szavazott meg. A listia jövedelemből a vármegye 4000 koronát a tartalékalap javára fordít. — Bizonyára szép dolog, ha valamely lap listia jövedelmet hoz, de bizonyos, hogy a volt belügyminiszternek nem volt és nem lehetett az az intenciója, mikor életbe léptette a vármegyei hivatalos lapokat, hogy azok a helyi sajtó rovására listia jövedelmet hozzanak, mikor a vidéki lapok helyzete amugy sem valami rózsás és mindenütt megérzik a hivatalos lap konkurencziáját, melyet elő kell fizetni, akár tetszik az az előfizelőknak, akár nem. Így elegendő lenne, ha azok költségeit beveszi a vármegye, de a tartalék-alap gyarapítása nem lehet a hivatalos lap föladata. Ep azért a hivatalos lap intézménye épen a vidéki sajtó megélhetési viszonyai miatt reformra szorul, mely nem is fog elmaradni. Mint értesülünk a vidéki hírlapkiadók Orsz. Szövetsége a megyei hivatalos lapok kiadásánál észlelt ily túlkapások dolgában a belügyminiszternél intervenálni fog, mert az ország több nagy megyéjében ilyenek a viszonyok a hivatalos lap körül.

* **Farkasok a Bácskában.** Az enyhe téli időjárás dacára két farkast lőttek e napokban Ó-Becsén. Az egyiket Gortva Mihálynak István fia lőtte, a másikat pedig Draganov halász lőtte. Mindkettőnek nagy sokadalom bámulója akadt a városházán hol közszemlére kitétték a Bácskában ritka vadakat.

* **Első adomány.** Szilágyi Dezső szobrára, melyet Latinovits Pál főispán kezdeményezésére Szilágyi község főterén fognak felállítani a földmívelésügyi miniszterium 2000 koronát adományozott.

* **Agyag ipar tanfolyam.** Baján e héten megnyitott az agyag iparosok illetve a fazekasok tanfolyama. Az előadásokat Nagy Sándor budapesti agyagipari szakiskola tanára vezeti.

* **Apaállatok állami közvetítéssel való beszerzése.** A földmívelésügyi miniszter az 1904. évi költségvetéssel a szarvasmarha és sertésköztenyésztés céljából rendelkezésére kibocsátandó hitel erejéig ezen fontos tenyésztési ágazatokat támogatni kívánván, értesítette a törvényhatóságokat, hogy a köztenyésztésben mutatkozó szükségleteket, a kik állami közvetítéssel, esetleg részletfizetés és különös méltánylást érdemlő esetekben némi árengedmény elnyerése mellett óhajtanak fedezni, ily irányu kérelmükkel mielőbb, legkésőbb azonban márczius hó végéig forduljanak az illetékes m. kir. állattenyésztési főügyelőséghez.

* **Kedvezmény a községeknek.** Az állattenyésztés okszerű fejlesztése és emelése céljából a földmívelésügyi miniszter az állattenyésztési felügyelőségek útján t. 1904 évre az eddiginél még nagyobb kedvezményben részesíti azon községeket és városokat, melyek szorult anyagi helyzetüknél fogva nem képesek a szükséges apaállatokat beszerezni. 1. E szerint a miniszteriumhoz intézett és a vármegye lötenyésztési bizottság elnöke által látamozott kérelemre menlovak 4 évi törlesztésre féláron adtnak. 2. Bikák és kanok 5—12½ százalék árkedvezmény mellett 3 fél éves részletben való törlesztésre, tenyészkosok 20% kedvezmény mellett 3 fél éves törlesztésre. 3. Fajbaromfiak, ha egy község részére na-

gyobb számú hímek kéretnek, közönségeiket cserébe adtnak.

* **Eljegyzés.** Czurda Ernő újvidéki honvéd hadnagy jegyet váltott özvegy Michels Gyuláné kedves leányával Saroltával Újvidéken.

* **Ujcsendőrállomások.** Bajáról írják: A városi közgyűlés kedden a belügyminiszteri leirat értelmében elhatározta, hogy egy őrsvezető alatt tizenhét csendőrállomást rendszeresít a belterületen. Tizenegy rendőri állást pedig megszüntet.

* **Megjutalmazott munkások.** Forgó Antal csantavéri és Bán Sándor fektehegyi gazdasági munkások hosszú és hűséges szolgálatukért a földmívelésügyi minisztertől díszoklevelet és 100 kor. jutalmat kaptak. Az oklevél ünnepélyesen fog ezen derék munkásoknak átadni Császár Péter főszolgabíró által és pedig az előbbinek folyó hó 17-én, az utóbbinak pedig f. hó 24-én,

* **A bezdáni magyar asztaltársaság,** mely jeligéül válasza: nyelvében él a nemzet és helyiségében használt idegen szok kiejtéséért befolyó büntetés pénzeiből évenként több szegény iskolás gyermeket ruház föl, f. é. február 6-án tartá r. é. közgyűlését. Elnöknek ismét Bencze Ambrus, jegyzőnek Császár József, pénztárnoknak Schmeidek Vilmos választott meg. Jámbor Béla, a bezdáni társaságnak e közkedvelt alakja, ezuttal először szerepel a tisztikar között, mint alelnök. Megválasztottak továbbá 4 választmányi tagot. — A gyűlés után közvacsora (halpaprikás) volt, majd tánczra perdült az ifjuság (a tánczról az öregek is kivették részüket) és reggelig kedélyes mulatozás között együtt maradt a válogatott közönség.

* **Meghívó.** A nemes-militicsi önk. tűzoltó-testület a saját alapja javára folyó hó 14-én, azaz farsang vasárnapján a nagyvendéglőben tombolával egybekötött táncmulatságot rendez. Beléptidij 1 korona. Kitévő zenéről, jó italokról és izletes étellekről gondoskodva van. A felülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A rendezőség.

* **A zentai színház ügye.** Latinovits Pál főispán megkereste a zentai tanácsot az iránt, hogy ha akar a délvidéki szini kerületbe belépni, előbb őt erről értesitse.

* **Baján új színház épül.** Ifj. Bobula János budapesti jó nevű műépítész tervei szerint e tavasszal megkezdik Baján az új színház felépítését. A színház 15 ezer forintba (?) kerülne — és a „Bárány“ vendéglő helyére tervezik.

* **Házasság.** Király István ómoroviczai tanító e napokban tartotta esküvőjét Sztipics Péter városi tisztviselő leányával Piroskával Szabadkán.

* **Leány egyesület Ó-Becsén.** Ó-Becsén e napokban leány egyesület alakult. Az egyesület célja: jótékonyság. Az értekezletet Dörner Vilma kisasszony nyitotta meg, és elnökül egyhangú lelkesedéssel Orbán Irmát, gymnásiumot végzett kisasszonyt választották meg. — Az egyesület megalakult s működését szép reményekkel megkezdte.

* **Színészet Ó-Becsén.** Kunhegyi szintársulata f. hó 16-án kezdi meg Ó-Becsén három hétre terjedő szini színját.

* **Eltolonczolt szocziálista.** Petrovosszellan a Debreczeni kiküldött szocziálisták Szatmáry Ferencz házában titkos gyűlést akartak tartani, — de a hatóság neszt vette a dolognak és a vezéreket elfogta, az ó-becsei járásbíróshoz hehozatta, honnan, mint kereset nélküli egyéneket illetőségi helyükre eltolonczoltatták.

* **A „Bajai Hírlap“-ban olvasuk a következőket: „Juristabál. A vármegye**

lelegegánsabb farsangi mulatsága, a zombori jogászközönség elite-bálja f. hó 13 án fog lezajlani a „Vadászkürt” szálló összes termeiben. A kiválóan nagyszabásúnak és fényesnek ígérkező üri mulatságra — hír szerint — városunkból is számosan rándulnak le Zomborba.

* Sajtópör Bartha Miklós Zenta város képviselője ellen.

Budapesti tudósítónk jelenti: Bartha Miklós a M—g január 15-iki számában „veszélyes tünetek” ezim alatt vezércikket írt a most folyó katonai javaslatokról. E cikkében azt tanácsolta a katonáknak, hogy tanuljanak meg jól célba lőni, a kardot jól forgatni, tartsanak fegyelmet és engedelmességet akkor jó katonák lesznek. De német szóra ne hallgassanak soha. A budapesti kir. ügyészség a cikk utolsó sora miatt, most izgatás vétségeért vizsgálatot rendelt el Bartha Miklós ellen.

* **Dungyerszky Gyókö visszavonul.** Ujvidékről azon hír érkezik, hogy Dungyerszky Gyókö, a ki a közelmúltban történt ismeretes ferbljáték óriási vesztesége folytán idegbajos lett, a gyógyhelyről a napokban hazaérkezett, és most már végleg visszavonul apjával egyik birtokára.

* **A titeli Vörös-kereszt egy-let fiókja** a napokban tartotta meg évi rendes közgyűlését. Szemző Jánosné urnó elnöknő és dr. Kossa Miklós kir. közjegyző elnök elnöklésével. A rendes elnöki és pénztárosi jelentésen kívül a közgyűlés egyhangulag titkár és jegyzőnek dr. Abonyi Lipót ügyvédet választotta meg. A közgyűlés az elnökségnek buzgó és lelkiismeretes tevékenységeért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

* **Házasság.** Eszes Mihály zentai városi pénztárnok e hó 3-án tartotta esküvőjét Biliczky Piroška kisasszonnyal Zentán.

* **Gazdasági munkások megjutalmazása.** Ujvidéken Péter Pál főispán a földművelési miniszter által Balogh András és Kovács Mita gazdasági cselédek részére küldött 100 — 100 koronányi jutalomdíjat osztott ki. A főispán ez alkalommal szép beszédet intézett a derék cselédekhez.

* **Keskenyvágányu vasutak a Bácskában.** Hieronymi kereskedelmi miniszter a magyar helyi érdekű vasutak részvénytársaságának 26 különböző keskenyvágányu vonalra adott előmunkálati engedélyt. Az előmunkálati engedélyek meggyékben a következő vonalakra adták meg: Az óbecse — ujvidék — titeli helyi érdekű vasút Ó-Beese állomásából kiágazólag Bácsstopolya község belterületén át Ómoroviczáig s innen folytatólag Pácsér, Bajmok és Bácsmadaras községek belterületén átvezetve, Bajmoknál a magyar királyi államvasutak szabadka — zombori vonalának átszelésével a halas — bácsalmás — rigyiczai helyi érdekű vasút Katymár állomásáig; továbbá ezen vonalból Ómoroviczáig kiágazólag Ómorovicza község belterületén át Kernyája irányába Zombor szabad királyi város belterületén át s innen folytatva a m. kir. államvasutak zombor — dájai vonalának átszelésével Bezdán község belterületén át Kisköszegig, valamint az utóbbi vonalból Zombor szabad királyi város belterületén kiágazólag Kupuszina község belterületén át Apalínig; a magyar királyi államvasutak szabadka — dájai vonalának Gombos állomásából kiágazólag Ráczmilitics, Hódság, Lality, Pivnicza és Deszpot Szentiván községek belterületén át — Hódságnál a baja — zombor — ujvidéki helyi érdekű vasutnak, Deszpot-Szt-Ivánnál pedig a hegyes-feketehegy — palánkai helyi érdekű vasút átszelésével s innen folytatólag Ó- és Új-Sóvó, valamint Ó- Kér községek belterületén át a m. kir. államvasutak szabadka — zimonyi vonalának átszelésével Temerinig, illetve a nevezett község belterületén át az Óbecse — ujvidék — titeli h. érdekű vasút Temerin állomásáig.

* Az állatok betegségi állása Bács-Bodrog vármegyében feb. 9-ig.

Veszélyes: apalini j. Gombos 1 u., bácsalmási j. Jankovác 1 u., bajai j. Baracska 1 u., Csataalja 1 u. Takonykór és bőrféreg: topolyai j. Kishegyes 1 u., Szeghegy 1 u., Zenta v. II. ker. 1 sz. Rühkór: zentai j. Okanizza 1 u. Sertésorbán: bajai j. Gara 1 u., topolyai j. Bácsstopolya 1 u. Sertésvész: apalini j. Bácsbrestovác 2 u., Bácsdoroszló 2 u., bácsalmási j. Mélykut 1 m., bajai j. Bátmonostor 1 u., hódsági j. Hódság 1 u., Karavukova 1 u., kulai j. Overbász 1 sz., németpalánkai j. Bácseséb 1 t., Ópalánka 1 u., Óbecsei j. Bácsföldvár 2 u., Óbecse 1 sz., Tuzia 1 u., titeli j. Káty 1 sz., topolyai j. Csantavér 2 t., ujvidéki j. Osóvé 1 u., zombori j. Nemesmilitics 1 u.

Poulard Selyem

60 krajczártól egész 3 frt 70 kr. méterenként blousokra és ruhákra. Portó és vámmentesen hához szállítva. Dus minta választék posta-odulattal. 2

Selyemgyár Heeneberg Zürich.

Színház.

Városunkban időző derék szerb szintársulat vasárnap este Czveticsnek „Dusán Czár a hatalmas” ezimű szomorujátékát adta, lelkes közönséggel megtelt ház előtt. A darabnak a tárgya Szerbia történetéből van véve, s habár a eselekvénye egy kissé foreirozott, mind a mellett játéka ügyes és megnyerő volt. A társulat fiatalabb színészeinek bő alkalmuk volt tehetségük megmutatására, a mit meg is eselekedtek. A czimszerepben Barjaktárovits, a fiatal és tehetséges színész, tündökölt jól átgondolt s kifogástalan játékkal, valamint sympaticus megjelenésével.

Kedden este Wilde Oszkárnak „A legyező” ezimű négyfelvonásos színműve került színre. Ezen előadás újra csak bizonyította, hogy színészeink nagy műgondal készülnek az előadásokra. Bakaloviczné Ledi Margit szerepét ügyesen és élénken játszotta. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül öreg Vujicsné játékát sem, a ki korának daczára ötletesen és élénken játszott a fecsegő nagyvilági hölgyet s kifejező maszkjával is hatott. Lukicsné Miss Erleen szerepét kiváló alkotással adta elő. Játéka átgondolt és megnyerő volt. Szpásziés Lord Windermire szerepében kifogástalan volt; a többi szereplő meglehetősen játszott, habár valamilyen apáthia észlelhető volt rajtuk.

Hétfőn vette át a szintársulat igazgatóságát Nusics Braniszláv úr, az újabb szerb írók egyik jelese, akit nem régen a szintársulat választó gyűlése intendánsi tisztséggel tisztelte meg. Reméljük, hogy az új igazgató alatt a szintársulat szintén azokon az utakon fog haladni, a melyeken régi jó hírnevét és eddigi reputációját még jobban érvényesítheti.

Irodalom.

A divat.

— A Divat Ujság-ból. —

Valamint a farsangot gyakran lakodalom követi nyomon, úgy a divatlapban a bál ruha nyomán rendszeren a menyasszonyi ruha jelen meg. A Divat Ujság is, — minek rontaná a jó szokást, — a farsang vége felé beállított három csinos menyasszonyi ruha-

mintájával. Az egyik batiszt, a másik mohárselyem, a harmadik posztóból készült. Ez utóbbin van legtöbb esipkedisz, lán hogy a posztó nehézségét enyhítse. Ambár alig van erre szükség a most divatos, ugynevezett drapp szublin (dra-szüblin), vagyis felső posztó oly finom, oly simulékony, akár a keztyűbőr. A menyasszonyi ruha uszálya mérsékelt. A fátyol marad a régi nagy köpenyszerű illuzió, köröskörül szegetten. A korru alacsony, egyenes, legfeljebb oldalt egy kissé bokrosabb. A fátyol feltűzésének háromféle módját mutatja be az ujság. Természetesen mindenki úgy tűzi a magáét, ahogyan legjobban illik az arcához.

Mind a három ruhának megvan kisebb figurában a hátsó rajza is, hogy könnyítsék az elkészítést. Természetes hogy a ruhák díszét nagyon lehet még egyszerűsíteni is, ha teszem például a menyasszonyi kis termelű, úgy, hogy nem igen bír el az alakja díszes ruhát.

A menyasszonyi ruhák mellett már most is foglalkozunk a serdülő leánykák ruháival, a kik az idén készülnek az első áldozásra vagy a konfirmációra. A lap legutolsó oldalán négy leánykát és egy fiút mutat be. A leánykák a 13—15 évet szoktuk az ugynevezett hálátlan kornak nevezni, mert akkor csupa kéz-láb a nyurga, erősen növekedésnek induló gyermek. Alig is illik egyéb a természetére a kissé bő, ráncos bluznál. Semmi, a mi szoros, a mi a formákat elárlulja, nem igen alkalmas ebben a korban, mert a formák rendszeren egy kissé szögletesek, aztán meg hétről-hétre változnak. A szoknya már nem teljesen rövid, de világért sem hosszú. Olyan bokáig érő fajta. A dísz és általában a ruha egész kiállítására már egy kissé nagyos. De mindenütt meg kell rajta látszan a gyermek fejlődésének tért engedő kényelemnek. Semmi sem kinosabb, mint egy paltogóan feszes, szűk, a lányka minden mozdulatát feszélyező ruha. Ennél csak még egy csunyább van, ha t. i. jó mamák nagy szeretetükben annyi mindenfélét raknak serdülő leánykájuk ruhájára, hogy háromra való díszítés kitéltet volna belőle. A fő az izléses egyszerűség és a helyes mérték megtartása mindenben.

A mi pedig egy ilyen kis ruha színét illeti, hát én a magam részéről feltétlenül a a fehérre pártolnám. Legyen az most posztó, alpakka, kasmir, voile, vagy batiszt — kinek-kinek a módja és izlése szerint — az már, mintegy. A mi a kérdés gazdaságos oldalát illeti, hát elvégre kis fehér ruhára gyakran szüksége van a kis leánynak, kivált nyáron, hát ez sem lehet akadály. Es van-e szebb a világon a fehérbe öltözött úde leánysereg-nél? Az ő szépségükkel még a virágok közül is tán csak a fehér viola szépsége mérkőzhetik.

Ida.

A Divat Ujság minden hónapban kétszer jelenik meg előfizetési arra nagyon olcsó: negyedévre, postán való szétküldéssel, két korona husz fillér. Előfizetni legezészerűbben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Ujság kiadóhivatala Budapest, VIII., a Rökk Szilárd-utca 4. számú házában van.

MERCUR váltóüzleti részvénytársaság
BUDAPEST, V., Fürdő-u. 3. sz.
vesz és elad

vidéki takarékpénztár- és bankrészvényeket, tőzsdén nem jegyzett papirokat és azokra, valamint minden egyéb értékpapír és sorsjegyre igen előnyös előleget folyósít.

Bank- és tőzsdégyekben szakszerű tevékenységgel ingyen szolgál.
BANKOSZTÁLY. SORSJEGYOSZTÁLY. VÁLTÓÜZLET.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték felárusítóhelye, Sorsjegyek csekely havi részlet fizetésre, előnyös sorsjegytársaságok. Sorsjegybiztosítás: legolcsóbb díjzabás kívánatra bérmentve

Rövid levélcím:

MERCUR, Budapest, FÜRDŐ-UTCZA.
Részvénytőke korona 1,000,000.

Ad. 685. sz.
kig. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó **B.-Szenttamás** községben elhalálozás folytán üresedésbe jött **községi orvosi állásra** ezennel pályázatot nyitok és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **1904. évi február 25-ig** terjesztsék be. A később érkező kérvényeket figyelembe nem veve dem. A szerb nyelv tudása megkívántatik.

Javadalmazás.

1600 korona havi előleges részletekben kiszolgáltatandó évi fizetés.

400 korona negyed évi előleges részletekben kiszolgáltatandó évi lakbér.

Látogatási díj vényírással együtt ha az orvos a beteghez megy **nappal** 1 korona, ha a beteg megy az orvoshoz — 60 fillér, éjjel ezen díjnak kétszerese.

A megválasztandó orvos köteles a községi szegényeket ingyen gyógykezelni.

Ó-Becse, 1904. február 4-én.

Dr. Balaton,
főszolgabíró.

854. és 992.
904. tkvi. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Márkus Adolf csődügyében, ugy a Bács-Bresztlováci Takarékpénztár és csatlakozó társai végrehajtóknak Márkus Adolf és neje szül. Perlesz Katalin végrehajtást szenvedő elleni 5000 korona illetve 5200 korona tőkekövetelések s járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő s Ó-Szivacson fekvő az ószivaczi 1840. számú betétben Márkus Adolf és neje szül. Perlesz Katalin tulajdonául bejegyzett s A. I. 1—2. sorszámok alatt foglalt 839. és 840. hr. s 335. ö. i. számú, egész jószágtestre 2069 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1904. évi márczius hó 30-ik** napján délelőtt 10 órakor Ó-Szivacz község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozők tartóznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1904. évi február hó 4-ik napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány,
kir. tiszti bíró.

Kiadó esetleg eladó ház.

Cservenka előváros **Konyovics-utca 348. ö. i. szám** eszerpedéllal bíró 3 lakosztoba, üvegezett folyosó, konyha, éléskamra pince; továbbá nagy konyhakert és virágos kertből álló lakás

f. évi május hó 1-ével

bérbeadandó, esetleg örök áron eladandó. — Tudakozódni lehet a rendőrfőkapitánynál.

Somatose

oldható husfehérnye a hus tápanyagát tartalmazza (tojás fehérnye és só) majdnem izetlen könnyen oldható por alakban a lehető legjobb

erősítő szer gyenge, a táplálkozásban visszamaradt gyéneknek, — mellbetegeknek, idegbetegeknek gyomortegyeknek, — gyermekágyasoknak, angol kórban szenvedő gyermekeknek, gyógyulóknak.

VAS-SOMATOSE alakjában pedig különösen

Sápkórban szenvedőknek orvosilag ajánlva

Somatose nagy mértékben emeli az étvágyat.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában Csak eredeti csomagolásban valódi.

500 forintot

fizetek annak, ki **Bartilla-fogvizet** mellett (üvegie 35 kr.) valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája bűzlik. (Csomagolásért külön 10 kr. **Bartilla-Winkler Ed. Wien** 19/1. Sommergasse I. Kapható Zombor összes gyógyszerárjaiban. Kérjünk határozottan mindenütt Bartilla-féle fogvizet. (Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 2 frt 60 krért.

Karosinásig

és egyáltalán tartós egészség elérésére tessék használni a növényekből készített **valódi keleti tündér-cseppeket.** Nincs erős test, nincs erős csáp, hanem fiatalos nyúltság, tiszta és alék, graeolus formája test, az életmód változtatása nélkül. Teljesen vesztett sorányító kúra. Kellemes, egyszerű használati mód. Nem diétetika. Nem gyógyszer. Természetes növényi kivonat, jótéltés, hogy az egészségre nincs káros hatással. Természetes hatása. Csak elismert nyilatkozatok.

Ezen orvosi kiváló-ságnál jónak talál csoppek nyújtókat tesz a testet, de az egész ségre nincs káros hatás, mint más készítményeknek. Nem hűsítő hatásúak, hanem direkt az emésztésre és a zsírsóvet-sejtekre hatnak, az arcvonásokat ifjítják és a ruganyossá és erőssé teszik. **Kimmaradhatatlan hatása nőnek, férfinél és gyermekeknél.** Egy nagy üveg ára sokáig eltar. 5 K. 3 üveg 12 K. 6 üveg 20 K. Széküldés titoktartással utánvételt vagy a pénz előleges beküldése esetén. Megrendelések intézői: **Patrovics Miklóshoz, Budapest, IV., Bécsi-utca 2.**

30 napi próba!!

A világhírű amerikai órágyáros **John Scott Marllitt & Holzer**, akik gyártmányukat Európában is terjesztetni akarják és a legolcsóbb Syst. Roskopf órákkal versenyeznek, küldék utánvételt vagy az összeg beküldése mellett 2 frt 80 krért.

Egy megbízható Nickel Anker remontoir Scott Watch Patent zsebóra erős 36 órás, nickel szerkezetű emaillozott fedelű pontosan percre járó 5 évi jótállás. Minden zsebórához egy elegáns goldlánc és reklám tárgy díjtalanul mellékeltek.

Nem tetszés esetén pénz visszaadatik tehát minos risiko

M. J. HOLZER

óra és aranyáru gyártóaktár nagyban, **Krakau, (Öst.) Dietelgasse 66.** os. és kir. állambizalmnokok szállítója.

Képesárjegyzék aranyórák és aranyáruktól ingyen és bérmentve.

Ügynökök ékerestelnek. Hasonlóhirdetmények utánzatek.

Van szerencsénk ezennel közölni, hogy **Aninai rudvasunk és Resiczai lemezeink**

A hatóságilag bejegyzett

„**Korona farkas**” minőségi védjegy-gyel

vannak ellátva, mit figyelembe venni kérünk.

Szabadalmazott osztrák-magyar állam vasut társaság magyar bányai, hutái és uradalmainak igazgatósága.

Kopaszfejtő voltam

Korva évvel ezelőt fejem még kopasz volt. Atyám és nagyapám is kopaszfejtők voltak. Anyám haja természetből fogva nagyon gyér volt. Kibékültem azon gondolattal, hogy kopaszfejtő maradok, míg egy napon Svajczzban való kirándulásom alkalmával, Epstein L. világhírű vegyészszel Baseldől megismerkedtem, ki tőlem társalgásunk alkalmával rövidesen azt kérdezte: vajjon nem kívánom-e, hogy dús hajzattal bírjak?

Természetesen felelet kíváncsi lévén, igenőleg feleltem. Erre elbeszélte nekem, hogy egész életén keresztül a vegyészettel tanulmányozta és különösen a haj betegségekkal foglalkozott. Szavai megerősítésére minjárt adott is egy doboz „Sámson” nevű hajnövesztőt. Rövid ideig használtam a preparátust. Három hét múlva hajam ujulni kezdett és negyven nap múlva fejem teljesen be volt fedve. A kenőcs egy részét két barátomnak juttattam; az egyiknek, egy nőnek, haja majdnem teljesen kihullott. A hajtalan erősbülése mindkét esetben bámulatos volt. Ezóta árusítom a „Sámson” pomádát, melyet a felfelezőtől nyerem. Ason helyzetben vagyok, hogy mindkét nemre való egyenlően sikeres erős hatásának százakra menő példákkal szolgálhatok. Nem tüssz szer. Nincsen számára fényes etikettám. A bajtalanra való rendkívüli táplálócerején kívül előnyei a haj növesztésében és annak fentartásában állanak. Kezelekedem, hogy a bőrre vagy hajra ártalmas alkotórészeket ne tartalmaz. Hogy mindenki szerem értékeről meggyőződheszék, kívánatra bárkinek próbát küldök. Ha szótlan találja, hogy a baj nőni kezd, csakély írt egy levélben mennyiséget küldök. 1 doboz 6 korona, 3 doboz 12 korona, 6 doboz 20 korona.

Főelárusító Magyarország részére:

D. SCHÖN

Bécs, VI., Compendurferstrasse 35.

Minden olvasónak, ki pontos címét velem tudja és 20 fillért helyében portó gyantát mellékel, azonnal egy kis próbát ingyen beküldök.

A magyar kir. államvasutak téli menetrendje.

Winter-Fahrordnung der k. u. g. Staatsbahnen.

Érvényes 1903. évi október 1-től. — Giltig vom 1ten Oktober 1903.

Oda							Budapest k. p. u.—Zimony—Belgrád.							Vissza		
k. expr.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyors v.	szem. v.	szem. v.						k. expr.	szem. v.	szem. v.	gyors v.	szem. v.	tv. sz.
11.20	7.15		2.40	3.10	10.10	ind.	BUDAPEST k. p. u.	érk.	10.55	7.05	9.50	1.05	4.55			
2.44	12.33		5.47	7.57	4.05	érk.	SZABADKA	ind.	7.32	11.50	5.05	9.46	1.56			
2.51	1.23	8.45	5.56		5.30	ind.	SZABADKA	érk.	7.27	10.53	7.34	9.34	1.21	7.10		
	1.51	4.20			5.57		Csantavér			10.21	6.59		12.56			
	2.18	4.52	6.27		6.26		Bács-Topolya			9.57	6.34	9.02	12.34	5.17		
	2.44	5.20	6.42		6.54		Hegyes-Feketehegy			9.27	6.02	8.46	12.06			
	3.05	5.44	6.56		7.16		Verbász			9.01	5.39	8.33	11.48			
	3.26	6.17			7.38		Ózkeőr			8.36	5.11		11.29			
	3.44	6.39			8.07		Kiszács			8.16	4.50		11.13			
4.23	4.06	7.05	7.41		8.29	érk.	UJVIDEK	ind.	5.51	7.51	4.24	7.50	10.52			

Oda			Szabadka—O-Becse.			Vissza		
V. V.	SZ. V.				V. V.	SZ. V.		
4.40	1.30	ind.	SZABADKA	érk.	8.34	5.25		
5.08	1.58		Békova		8.07	4.58		
6.19	4.50		ZENTA	ind.	6.40	3.40		
7.47	5.27		Ada		5.26	2.19		
8.10	5.42		Mehol		5.05	2.02		
8.30	6.02		Bács-Petrovoszellő		4.39	1.37		
8.56	6.28	érk.	Ó-BECSE	ind.	4.10	1.10		

Oda			Szabadka—Dálja.			Vissza		
V. V.	SZ. V.	gy. v.	SZ. V.		V. V.	SZ. V.	gy. v.	
5.00	2.02	6.10	6.25	ind. SZABADKA	6.50	9.24	12.59	
5.25	2.26		6.56	Tavankut	6.17		12.37	
5.45	2.46	6.41	7.23	Bajmok	5.53	8.54	12.20	
6.16	3.17	7.05	8.05	Nemes-Mihály	5.02	8.23	11.44	
6.40	3.41	7.21	8.27	ind. ZOMBOR	4.40	8.17	11.27	
7.03	4.02	7.37		Priglevozas-Satylván		7.56	10.58	
7.17	4.16	7.47		Szonta		7.46	10.42	
7.29	4.28	7.57		érk. GOMBOS	ind.	7.37	10.30	
9.28	5.25	8.42		ind. ERDŐD	érk.	6.57	9.23	
9.35	5.37	8.52		érk. DÁLJA	ind.	6.46	9.10	

Oda			Szeged-Rókus—Zenta.			Vissza		
V. V.	SZ. V.				V. V.	SZ. V.		
4.15	2.00	ind.	SZEGED-ROKUS	érk.	8.51	5.41		
4.40	2.23		Röszke	ind.	8.28	5.19		
4.58	2.42	érk.	HORGOS (136)	ind.	8.07	5.01		
5.01	2.50	ind.	Horgos	érk.	7.57	4.49		
5.20	3.09		Bács-Martonos		7.39	4.31		
5.43	3.32		O-Kanizsa		7.25	4.17		
6.04	3.54		Adorján		6.56	3.53		
6.29	4.19	érk.	ZENTA	ind.	6.30	3.28		

Oda			O-Becse—Ujvidék.			Vissza		
SZ. V.	V. V.	SZ. V.			SZ. V.	V. V.	SZ. V.	
4.40	9.50	4.25	ind.	Ó-BECSE	érk.	6.55	12.43	
5.05	10.21	4.49		Bács-Földvár		6.33	12.16	
5.27	10.48	5.10		Ósúróg		6.15	11.47	
5.49	11.22	5.32		Zsablya		5.59	11.13	
6.04	11.45	5.47		Gospodince		5.31	10.44	
6.30	12.24	6.11		Pemerin		5.14	10.20	
6.39	12.36	6.20		Járek		4.58	9.50	
6.53	12.53	6.34	érk.	VASKAPU	ind.	4.43	9.31	
7.01	1.07	6.36	ind.	VASKAPU	érk.	4.40	9.24	
7.25	1.35	7.00	érk.	UJVIDEK	ind.	4.15	8.55	

Oda			Szabadka—Baja.			Vissza		
SZ. V.	SZ. V.	SZ. V.			SZ. V.	SZ. V.	SZ. V.	
4.50	1.47	6.43	ind.	SZABADA	érk.	9.29	12.43	
5.25	2.22	7.18		Csikéria		8.56	12.10	
5.38	2.34	7.30		Bácsalmási szőlők		8.43	12.57	
6.03	2.54	7.50		Bács-Almás		8.24	11.48	
6.09	3.00	7.56		Almás		8.19	11.33	
6.34	3.26	8.25		Bikity-Borsod		7.54	11.08	
7.03	4.00	8.59	érk.	BAJA	ind.	7.17	10.32	

Oda			Ujvidék—Vaskapu—Titel.			Vissza		
SZ. V.	V. V.	SZ. V.			V. V.	SZ. V.		
6.37	5.10	ind.	UJVIDEK	érk.	6.00	3.01		
7.00	5.38	érk.	VASKAPU	ind.	5.33	2.38		
7.05	5.50	ind.	VASKAPU	érk.	5.28	2.33		
7.21	6.24		Katy		5.06	2.15		
7.42	6.38		Tizsa-Kálmánfalva		4.43	1.56		
7.57	7.00		Kevés-Sz. Iván		4.25	1.41		
8.11	7.18		Vilova-Gardinovce		4.04	1.26		
8.24	7.34		Lok		3.48	1.14		
8.37	7.50	érk.	TITEL	ind.	3.32	1.00		

Oda			Baja—Ujvidék.			Vissza		
V. V.	SZ. V.	SZ. V.			SZ. V.	SZ. V.	V. V.	
4.00		1.15	ind.	BAJA	érk.	9.15	6.50	
4.11		1.25		Bajaszállásváros		9.08	6.42	
4.25		1.38		Vaskut		8.53	6.26	
4.51		2.01		Gara		8.32	6.00	
5.09		2.16		Rigyica		8.17	5.35	
5.37		2.39		Sztanisics		8.00	5.12	
5.56		2.56		Gákova		7.36	4.40	
6.15		3.14		Nenadies		7.15	4.16	
6.25		3.23	érk.	Zombor (érk.)	ind.	7.05	4.05	
2.25	6.51	3.51	ind.	Zombor-vásártér	érk.	6.20	11.20	
2.31	6.57	3.57		Fornbach-szállás		6.13	11.13	
2.41	7.07	4.07		Zsarkovác		6.04	11.04	
3.50	7.16	4.16		O-Sztopár		5.56	10.56	
3.06	7.30	4.30		Bresztovác		5.42	10.42	
4.35	7.49	4.49		Hódságh		5.27	10.28	
4.05	8.10	5.12		Parabuty		5.02	10.02	
5.46	8.35	5.37		Paraga		4.43	9.45	
5.00	8.49	5.51		ind. GAJDOBRA	érk.	4.22	9.25	
2.40	9.16	6.09		Balkesz		4.05	9.07	
5.54	9.30	6.23		Petrovác-Glozsán		3.50	8.55	
6.16	9.45	6.38		Futtak		3.39	8.44	
6.50	10.10	7.03	érk.	UJVIDEK	ind.	3.10	8.16	
7.18	10.31	7.25				2.45	7.55	

Oda			Hegyes-Feketehegy—Palánka.			Vissza		
V. V.	V. V.				V. V.	V. V.		
6.59	6.50	ind.	HEGYES-FEKETEHEGY	érk.	5.53	5.40		
7.21	7.13		Telecska		5.30	5.18		
7.41	7.38		Kala		5.18	5.06		
7.53	7.50		Bélapusztó		4.53	4.45		
8.06	8.08		Torzsa		4.39	4.31		
8.32	8.37		Despot-Sz. Iván—Pivnicza		4.20	4.12		
8.49	8.55		Szilbás		3.51	3.47		
9.21	9.21	nd.	GAJDOBRA	ind.	3.39	3.35		
9.58	9.58	érk.	PALANKA	ind.	2.55	2.45		

Oda					Szeged-Rókus—Szabadka.					Vissza.				
SZ. V.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegy. v.						vegy. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
3.05	8.10	11.45	4.31	8.00	ind.	SZEGED-ROKUS	érk.	7.01	10.46	3.24	7.07	12.12		
3.22	8.27	12.01	4.47	8.26		Röszke	ind.	6.42	10.31	3.09	6.52	11.57		
3.35	8.42	12.15	5.02	8.48		HORGOS	ind.	6.25	10.18	2.55	6.39	11.44		
3.50	8.55	12.28	5.15	9.10		Királyhalom		5.58	10.05	2.36	6.26	11.31		
4.05	9.08	12.41	5.29	9.30		Palás		5.42	9.53	2.24	6.14	11.18		
4.17	9.19	12.53	5.40	9.48	ik.	SZABADKA	ind.	5.25	9.40	2.10	6.01	11.05		

Jegyzet. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli idő óraszámait kövér betűkkel vannak nyomtatva.
 A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvasandók.
 Anmerkung. Die Stunden von Abends 6 Uhr bis Morgens 5 Uhr 59 sind fett gedruckt.
 Die Zahlen auf der linken Seite sind von obenabwärts, und die auf der rechten Seite von unten aufwärts zu lesen.

Pénzt, sok pénzt,
 havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.
 Küldje be címét E. 477. jelige alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim.

nyomók orvok

Kiadó: Károlyi Károly, Orvostudományi Egyetem, Budapest.
 A nyomók orvok a legújabb orvosi felfedezések alapján készült, mely minden esetben hatékonyan megszünteti a nyomók okozta kárt. A gyógyszer minden esetben hatékonyan megszünteti a nyomók okozta kárt. A gyógyszer minden esetben hatékonyan megszünteti a nyomók okozta kárt.

